

POIKKEAVA VAAKKU-HYVÄ SANOMALEHTISARJAKUVA

Sanomalehtisarjakuva on pahassa kriisissä. Uusia, ideoiltaan tuoreita sarjakuvajoukkoja (yhden rivin sarjakuva) syntyy aniharvoin keskinäisten tusinatuotteiden ja vanhojen uusintojen vallatessa lehtien paistoja.

Syynä siihen ei ole ideoiden puuttuminen vaan luovien kykyjen keskittyminen entistä enemmän laajempiin kokonaisuuksiin, sivu- tai albumisarjoihin. Niissä ei ideoiden kulutus ole samaa tappotahdilla kuin sanomalehtisarjoissa, joissa jokaiseen kolmen- tai neljän uudun strippiin olisi löydetty uusi viitsi tai juonen yllättävä käänne. Se vaatii tekijöiltään poikkeuksellisen paljon ja sallii heille hyvin vähän kokeilumahdollisuuksia, koska tila on niin rajattu. Taiteellinen ilmaisuvoima on näin kahleissa. Tuota ideoiden kulutuksen ongelmaa on ratkaistu ryhmätyöllä (esit. Mort Walkerin tiimi) tai sitten kyseessä ovat vain olleet tavallista poikkeuksellisempat yksilöt pari kertaa vuosikymmenessä.

Ryhmätyö tai poikkeukselliset yksilöt eivät ole voisiin tuottaneet maailmalle hyviä uusia sanomalehtisarjoja. Siksi Jeff MacNellyn SHOE eli suomalaiselta nimeltään VAAKKU oli syntyessään 1977 suuri ilonaihe sekä lukevalle yleisölle että sarjaa välittävälle syndikaatille.

Jo ensimmäisenä elinvuotenaan Vaaku levisi yli 400 lehteen millainen suosionkasvu on hyvin harvinaista. Tällä hetkellä Vaaku ilmestyy lähes tuhannessa lehdessä eri puolilla maailmaa.

Vaakua ennen samanlaisen räjähdysmäinen suosionkasvu oli

viimeksi Harald Hirmuisella (s. 1973) ja tällä vuosikymmenellä samalla tiellä lienee Garfield alias Karvinen, jonka puolustukseksi on sanottava, että päivästrippi on sentään hauskompi kuin onneton sunnuntaisarja.

Mikä Vaaku on?

Vaaku on puhdas lintusarjakuva. Sen tapahtumapaikka on Latvala (Treetop), jossa K. Vaaku (P. Martin Shoemaker) julkaisee omaa lehteään Latvalan Uutisia (Treetops Tattler Tribune).

Sikaria polttavan tarkastuksen Vaakun apuna lehdön toimituksessa on hieman hömpömpi ylipainosta kärsivä Tieteilijä Arvid Kalahaukka (Perfesser Cosmo Fishhawk) sekä toimistoyhtytö Mussu (Muffy). Lehdän jakelupäällikkö on Kuikka (Leon) rullaluistimia käyttävä onneton onnetoman surkea lentäjä. Tieteilijä Kalahaukka on toisinaan tyhmä, toisinaan terävä, kouluikäinen veljenpoika Siroi (Skyler). Baarimäntä Rusa (Roz) ja romunkerääjä Erkki (Irving) ja Vaakun palvelija Jansson (Bumpkins) täydentävät sarjan henkilö- eli lintukaartin.

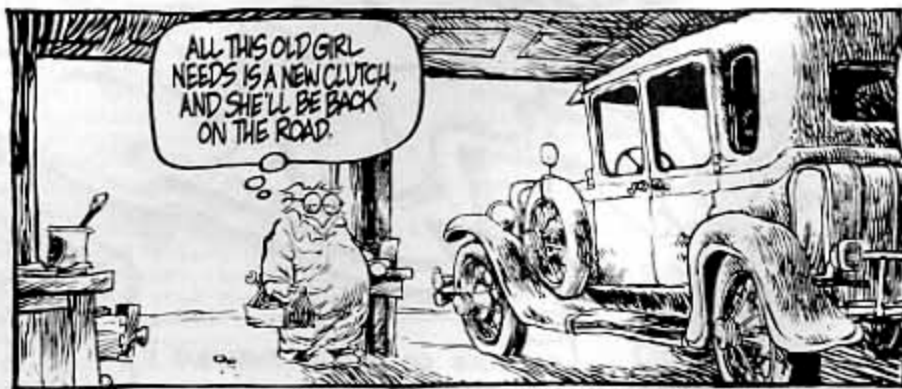
Vaakun viitsit ovat tuoreita, teräviä havaintoja ihmisen arkipäivästä sekä ennen kaikkea yhä koneistuvasta elinympäristöstämme. Varsinaiset elämänilosofiset kysymykset ovat harvemmin tarkasteltavana.

Parhaimmillaan Vaaku on Latvalan uutisten toimitukseen sijoitetuissa jutulissa. Niissä on ainutlaatuisia tuoreutta, johon esim. Ruusan baariin tai kouluun sijoitetut tavannoaisemmat viitsit eivät muuten hyvine oivalluksineen yllä.

The new tank weighs a massive 73 tons...

© EUROPA-PRESS

Parhaiten piirrettyjä sarjoja

Ulkoasultaan Vaaku poikkeavista huumorisarjoista "työ-ikä" viivankäytön vuoksi. MacNelly on nysytellyt uskollisena pilapiirrostopensa tyylille. Piirrookset ovat eläviä mm. vaihtelevanpaksuisten viivojen sekä lyhyin viivojen tehdyn varjostuksen ansiosta.

MacNellyn "vaiwannäkö" ei ole mennyt hukkaan, sen todistaa sarjan valtaisa suosio.

Suomessa Vaakuun voi tutustua Iltä-Sanomissa ja Yhdysvalloissa on ilmestynyt tähän mennessä ainakin yksi SHOE-albumi, joka on ollut sarjakuvavälityksen listalla.

Vaaku on yksi nykyhetken parhaita huumorisarjoja kuuluu siihen pieneen taiteilijajoukkoon, johon olen korottanut Brownin Harald Hirmuisen, Brownin Liisan ja Lassen, Parker & Hartin Velhon, Quinon Mafaldan ja Jonen Lempin.

Juhani Tolvanen

VAAKUN ISÄ: Mr MacNelly

Jeffery Kenneth MacNelly (1947-) on uuden amerikkalaisen pilapiirtäjätalven parhaita taitajia.

MacNelly aloitti piirtäjänuransa collegelähdän urheilu- ja pilapiirroksista, siirtyi 1970 lopulla Richmond News Leaderin pilapiirtäjäksi, jolla paikalla hän oli aina kesäkuuhun 1981 asti. Kunnas rupesi vapaana taiteilijana tekemään SHOEta eli Vaakua.

MacNelly on saanut pilapiirroksistaan monia palkintoja: mm. kahdesti Pulitzer-palkinnon (1972 ja 1978) ja Amerikan pilapiirtäjätalven yhdistyksen (National Cartoonist Society) Reuben-patsaan. Tässä yhteydes-

sä on hyvä muistaa, että Kari Suomalainen on ainoasta suomalaisena saanut saman palkinnon 1959-luvulla.

Tällä hetkellä MacNelly tekee Vaakun lisäksi jälleen pilapiirroksia, sillä hänet palkattiin viime maaliskuun alusta lähtien Chicago Tribunen pilapiirtäjäksi.

MacNelly sanoo tyyliinsä ainoaksi merkittäväksi vaikuttajaksi isänsä C.L. MacNellyn, joka on arvostettu muotokuvam-alari. Amerikkalaiset asiantuntijat väittävät kuitenkin MacNellyn aloittaneen uransa jäljittämällä Pat Oliphantin tyyliä, mutta kehittäneen siten nopeasti oimantakeisen piirrostyylin. MacNellyn pilapiirrosten sisältöä pidetään yleisesti konservatiivisena.

